

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

Warszawa, 14. 03. 2011

RPO-657445-III/10/MRP

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Pani
Jolanta Fedak
Minister Pracy
i Polityki Społecznej

Szanowne Pani Minister,

Pragnę poinformować, że na tle jednej ze spraw skierowanych do Rzecznika Praw Obywatelskich ujawnił się problem dotyczący możliwości zarejestrowania się we właściwym powiatowym urzędzie pracy przez osoby spełniające wymogi wynikające z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zm.), zwanej dalej ustawą, które to przed dniem zgłoszenia się do rejestracji odwołały się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odmawiającej prawa do świadczenia do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych i ich sprawy nie zakończyły się prawomocnymi orzeczeniami.

W sprawie badanej przez Biuro Rzecznika wnioskodawczynie złożyła odwołanie od decyzji Zakładu z dnia 24 września 2009 r., wydanej w przedmiocie odmowy przyznania prawa do wcześniejszej emerytury do Sądu Okręgowego w (...). Osoba ta zgłosiła się dnia 15 grudnia 2009 r. do Powiatowego Urzędu Pracy (...) celem dokonania rejestracji jako bezrobotna. W trakcie rejestracji przedłożyła pismo z Zakładu o przekazaniu odwołania do Sądu Okręgowego w (...) i złożyła oświadczenie, że zobowiązuje się do dostarczenia wyroku sądowego po jego otrzymaniu. Prezydent Miasta(...) postanowieniem z dnia 15 grudnia 2009 r., znak: (...), zawiesił postępowanie - na podstawie art. 97 § 1 pkt 4 oraz art. 101 Kodeksu postępowania administracyjnego - do czasu rozpoznania przez Sąd Okręgowy w (...) odwołania od decyzji Zakładu.

Z ustaleń dokonanych przez (...) Urząd Wojewódzki wynikało, że zainteresowana nie złożyła zażalenia od postanowienia Prezydenta Miasta (...) do Wojewody (...). Sąd Okręgowy w (...) wyrokiem z dnia 13 grudnia 2010 r., sygn. akt (...) uchylił decyzję Zakładu. Od tego wyroku dniu 10 stycznia

2011 r. Zakład wniósł apelację do Sądu Apelacyjnego w (...). Nie został wyznaczony termin rozprawy. Jednocześnie (...) Urząd Wojewódzki wyraził opinię w zakresie prawidłowości postępowania Prezydenta Miasta (...): „Wskazać także należy, że praktyką organu I instancji ...jest zawieszanie postępowania administracyjnego w sprawach dotyczących przyznania statusu bezrobotnego i prawa do zasiłku dla bezrobotnych, w sytuacji gdy osoba ubiegająca się o takie uprawnienie odwołała się od decyzji Zakładu ... odmawiającej przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy lub emerytury”. Na poparcie swojego stanowiska (...) Urząd Wojewódzki przywołał wybrane orzeczenia sądów administracyjnych. Zdaniem tego organu z brzmienia art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy wynika, że: „ustalenie czy ... przysługuje status osoby bezrobotnej jest uzależnione od rozstrzygnięcia Sądu w kwestii nabycia prawa do emerytury”.

Z dotychczasowej - znanej Rzecznikowi - praktyki starostów / prezydentów miast wynikało, że osoby, które zdecydowały się na poddanie sądowej kontroli decyzji Zakładu były rejestrowane w powiatowych urzędach pracy jako osoby bezrobotne. W sytuacji, gdy wyrokiem sądu zmieniane były niekorzystne dla tych osób decyzje Zakładu, to organy I instancji podejmowały stosowne działania przewidziane przepisami Rozdziałów 12 i 13 Działu II Kodeksu postępowania administracyjnego. Praktyka ta jest również znana Departamentowi Rynku Pracy w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej. Świadczy o tym chociażby pismo z dnia 4 lutego 2010 r., znak: (...), w którym poinformowano obywatela starającego się sądownie o przyznanie prawa do świadczenia rehabilitacyjnego, że: „Prowadzone postępowanie przed sądem apelacyjnym w sprawie prawa do zasiłku nie jest przeszkodą do zarejestrowania się jako bezrobotny w powiatowym urzędzie pracy”.

Z pośród trzech wymienionych przez (...) Urząd Wojewódzki wyroków sądów administracyjnych tylko jeden, tj. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z dnia 22 października 2008 r., sygn. akt III SA/Łd 219/08, odnosił się do sytuacji osoby chcącej zarejestrować się w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna. Warto jednak zauważyć, że przedmiotem badania WSA w Łodzi było zbadanie kwestii „*czy sama możliwość wniesienia środka odwoławczego może stanowić zagadnienie wstępne w rozumieniu art. 97 § 1 pkt 4 k.p.a.*” a nie kwestii dotyczących możliwości rejestracji osób wnoszących odwołania od decyzji Zakładu. W wyroku tym WSA w Łodzi stwierdził, iż nieracjonalne („*zbędne i stanowi niepotrzebne przedłużanie postępowania administracyjnego*”) jest zawieszanie przez organ I instancji postępowania w sytuacji, gdy strona stwierdza, że nie zamierza kwestionować na drodze sądowej decyzji Zakładu wydanej w przedmiocie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Należy również zauważyć, że ustawodawca przewidział możliwość rejestracji w powiatowych urzędach pracy osób, które poddały sądowej kontroli niekorzystne dla

siebie decyzje Zakładu i w późniejszym terminie, tj. już po uzyskaniu statusu bezrobotnego, uzyskały korzystne dla siebie wyroki sądów. Świadczy o tym wprost treść art. 78 ust. 1-4 ustawy (*zasady zaliczania świadczeń z tytułu bezrobocia na poczet świadczeń wypłacanych przez Zakład*) i art. 76 ust. 1 pkt 3 ustawy (*zwrot nienależnie pobranych świadczeń*).

Trzeba zauważyć, że postępowania organów, polegające na zawieszeniu postępowania administracyjnego prowadzonego w sprawie przyznania statusu bezrobotnego i przyznania zasiłku dla bezrobotnych w związku z wniesieniem odwołania od decyzji Zakładu, jest wyjątkowo niekorzystne dla osób chcących się zarejestrować w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotne. Problemy, z jakimi stykają się te osoby, są wieloaspektowe. Pierwszym aspektem jest zawieszenie „w próżni” ich statusu na kilka lub kilkanaście miesięcy (*w zależności od tego jak długo trwa postępowanie sądowe, którego efektem będzie prawomocny wyrok oraz od tego, czy od wyroku sądu drugiej instancji nie zostanie wniesiona skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego*), w badanym przypadku zainteresowana co najmniej do dnia rozpoznania apelacji przez Sąd Apelacyjny w (...) nie wie, czy od września 2009 r. posiada status emeryta, czy też od dnia 15 grudnia 2009 r. posiada status bezrobotnego. Drugim aspektem jest pozbawienie tych osób, na okres trwania postępowań sądowych, środków utrzymania w postaci zasiłku dla bezrobotnych (*w przypadku utrzymania przez sądy w mocy negatywnej decyzji Zakładu*), pozbawienie ubezpieczenia zdrowotnego oraz możliwe utrudnienia w korzystaniu z usług właściwych ośrodków pomocy społecznej. Trzecim aspektem, który wydaje się najważniejszy z perspektywy celów, jakie ustawodawca stawia przed powiatowymi urzędami pracy, jest niemożność aktywizacji zawodowej osoby, wobec której zawieszono postępowanie w sprawie o przyznanie statusu bezrobotnego. O ile zasiłek dla bezrobotnych (*w przypadku utrzymania przez sądy w mocy negatywnej decyzji Zakładu*) zostanie w końcu wypłacony osobie uprawnionej, to miesiące, za które wstecznie przyznano status osoby bezrobotnej, nie zostaną już wykorzystane na aktywizację osoby bezrobotnej oraz stosowanie wobec niej usług i instrumentów rynku pracy. Dlatego też takie działanie organów jest nie tylko sprzeczne z założeniami samej ustawy, ale także i rządowymi programami, których celem jest aktywizowanie ludzi w wieku 45/50 + oraz osób niepełnosprawnych.

Mając na uwadze powyższe i działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w powyższej sprawie oraz o ewentualne podjęcie działań, których celem będzie jednolite stosowanie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy, w zakresie rejestracji jako bezrobotne osób odwołujących się od decyzji Zakładu.

Łąca wyprawy sroemku
Jana Jipom